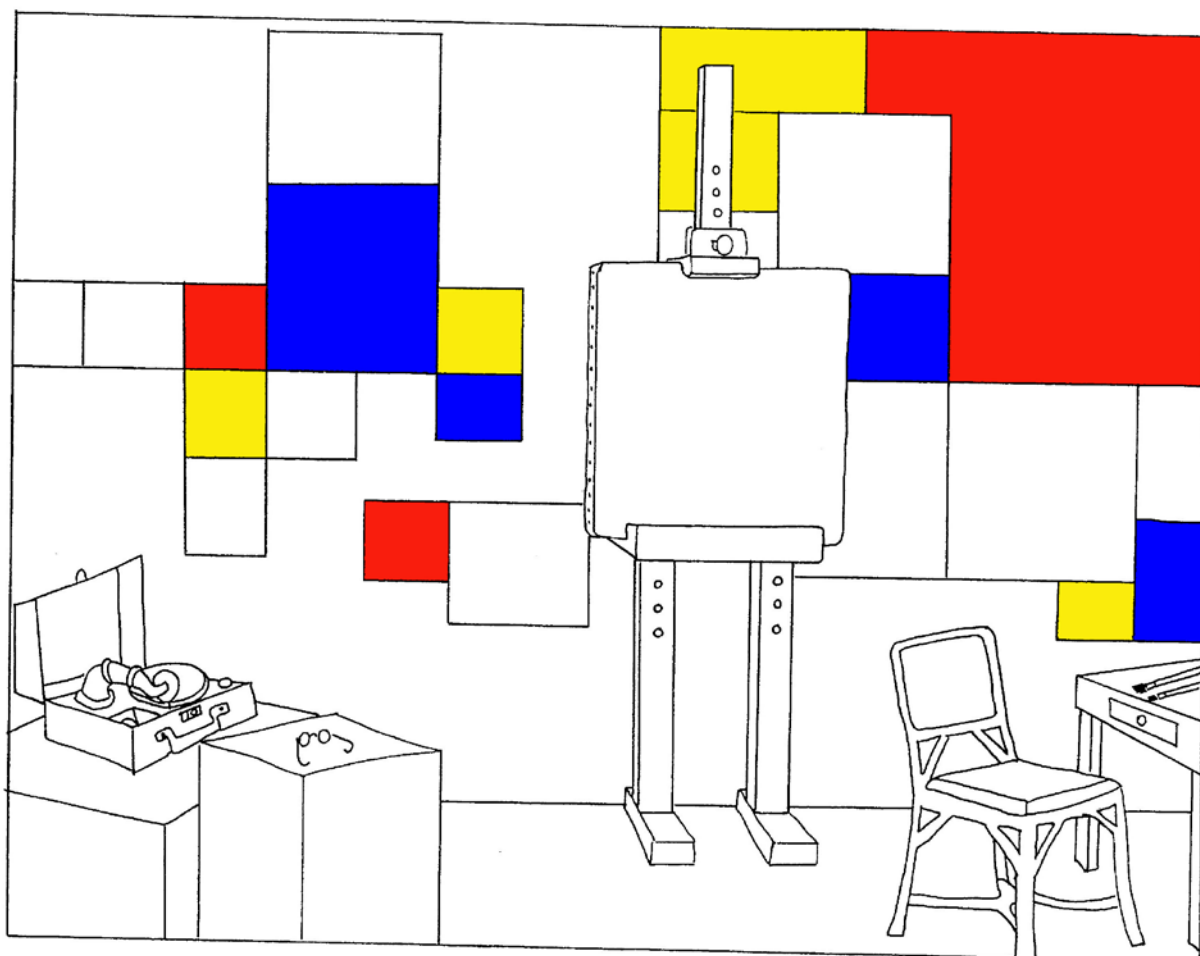

Piet Mondriaan op bezoek

Kunsteducatieproject in het kader van 100 jaar De Stijl

| Inhoudsopgave |

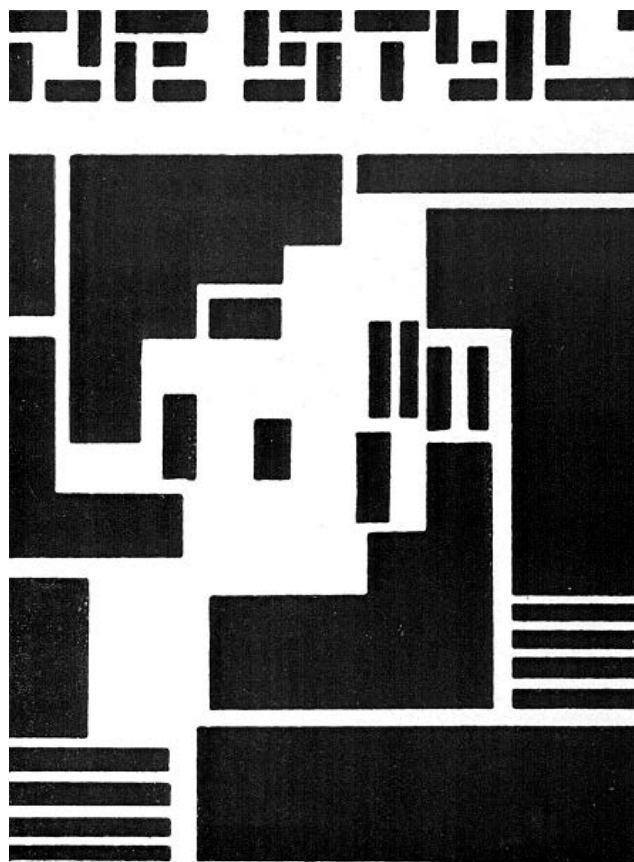
Inleiding	3
Wat en hoe?	4
Het leven van Piet	5
Begrippen	7
Kijkwijzer	9
Les 1: De molen als het donker wordt	10
Les 2: De molen in stippen	12
Les 3: Wat stelt dit nou voor?	13
Les 4: Rood, geel en blauw	14
Bijlage 1: Silhouet van een molen	16
Bijlage 2: Kerk in Domburg	17
Bijlage 3: Kerk in Domburg	18
Bijlage 4: Mondriaans atelier in Parijs	19
Meer lesmateriaal over De Stijl	20
Colofon	21

| Inleiding |

In 2017 viert De Stijl haar 100e verjaardag. Een mooie aanleiding om in de klas aandacht aan deze Nederlandse kunstbeweging te besteden. Een belangrijk lid van De Stijl was Piet Mondriaan. Zijn naam is bekend, maar wat weten we eigenlijk van hem en zijn werk? En wat kunnen kinderen daarmee? Het project *Piet Mondriaan op bezoek* gaat in op de persoon Mondriaan, zijn manier van werken en de ontwikkeling in zijn werk. De leerlingen gaan zelf aan het werk in de stijl van Mondriaan.

Vanwege de verjaardag van De Stijl biedt Kunstgebouw alle basisscholen in Nederland dit project aan. Het is bestemd voor groep 1 tot en met 8 van het basisonderwijs en kan als schoolbreedproject worden ingezet. Pas daartoe zelf de lessen aan de leeftijd van de leerlingen aan. De afbeeldingen en filmpjes waarnaar verwezen wordt in de vier lessen vindt u op www.kunstgebouw.nl/mondriaan. Hier vindt u ook verwijzingen naar ander lesmateriaal over Mondriaan en De Stijl.

We wensen iedereen veel inspiratie toe!

Voorkant van het tijdschrift De Stijl (1917)

Wat en hoe?

Les	Soort activiteit	Tijd	Vorbereiding
Les 1: De molen als het donker wordt	De leerlingen kleuren de avondschemering met oliepastel.	45 minuten	Per leerling een vel tekenpapier van 25 x 35 cm, een potlood en oliepastels. Afbeelding 1, 2, 3 en 4 op www.kunstgebouw.nl/mondriaan . Bijlage 1.
Les 2: De molen in stippen	De leerlingen schilderen Mondriaans molen in verfstippen met primaire kleuren.	45 minuten	Per leerling een potlood, een kwast, een vel tekenpapier van 25 x 35 cm en een doekje. Per tafel een potje water, plakkaatverf in de kleuren rood, geel, blauw en wit. Afbeelding 5 en 6 op www.kunstgebouw.nl/mondriaan .
Les 3: Wat stelt dit nou voor?	De leerlingen bewerken met potlood en kleurpotlood een kopie van een abstract schilderij van Mondriaan.	30 minuten	Per leerling kleurpotloden, een potlood en een kopie van bijlage 2. Afbeelding 7 en 8 op www.kunstgebouw.nl/mondriaan : Bijlage 2 en 3.
Les 4: Rood, geel en blauw	De leerlingen maken een compositie van rechthoeken en vierkanten in rood, geel en blauw.	50 minuten	Per leerling een vel wit tekenpapier van 25 x 35 cm en een schaar. Per tafel gekleurd papier (rood, geel, blauw en zwart) en lijm. Afbeeldingen 9 en 10 op www.kunstgebouw.nl/mondriaan . Bijlage 4.

| Het leven van Piet |

Piet Mondriaan werd in 1872 geboren. Zijn beroep was kunstschilder. Piet Mondriaan zocht zijn hele leven naar een nieuwe schilderkunst. Hij hoopte dat in de toekomst de kunst op zou gaan in een vrolijke gekleurde omgeving, die de mensen zelf hadden gemaakt. In 1944 overleed Piet Mondriaan, maar zijn schilderijen zijn er nog.

Piet Mondriaan en de natuur

Toen Piet Mondriaan nog een kleine jongen was, leerde hij al schilderen van zijn oom Frits, die zelf kunstschilder was. Met een tas vol tubes verf, kwasten en boterhammen trokken ze samen de natuur in om landschappen te schilderen. Later ging Mondriaan naar een school waar je kon leren voor kunstenaar: de kunstacademie. Daar leerde hij alles zo precies mogelijk na te schilderen. De eerste jaren dat Mondriaan echt kunstenaar was, schilderde hij nog steeds graag landschappen. Maar hij vond de natuur zo mooi, dat hij het zonde vond om te proberen die precies na te schilderen. Zo mooi als in het echt werd het toch niet. Daarom ging hij de natuur een beetje anders schilderen. Met andere vormen en kleuren, maar wél de vormen en kleuren die hij er goed bij vond passen.

De natuur en de stad

Ook al schilderde Mondriaan de natuur op een nieuwe manier, al snel was dat toch niet meer nieuw genoeg voor hem. Hij wilde schilderijen maken die nóg moderner en nieuwer waren. Daarvoor verhuisde hij naar de grote stad Parijs. Daar woonden meer kunstenaars die op zoek waren naar iets nieuws. In de stad is bijna alles anders dan in de natuur. Er zijn bijvoorbeeld veel gebouwen. De meeste gebouwen zijn niet kronkelig, zoals een boom. Ze zijn recht. Zou het daardoor komen dat Mondriaan rechte lijnen ging schilderen?

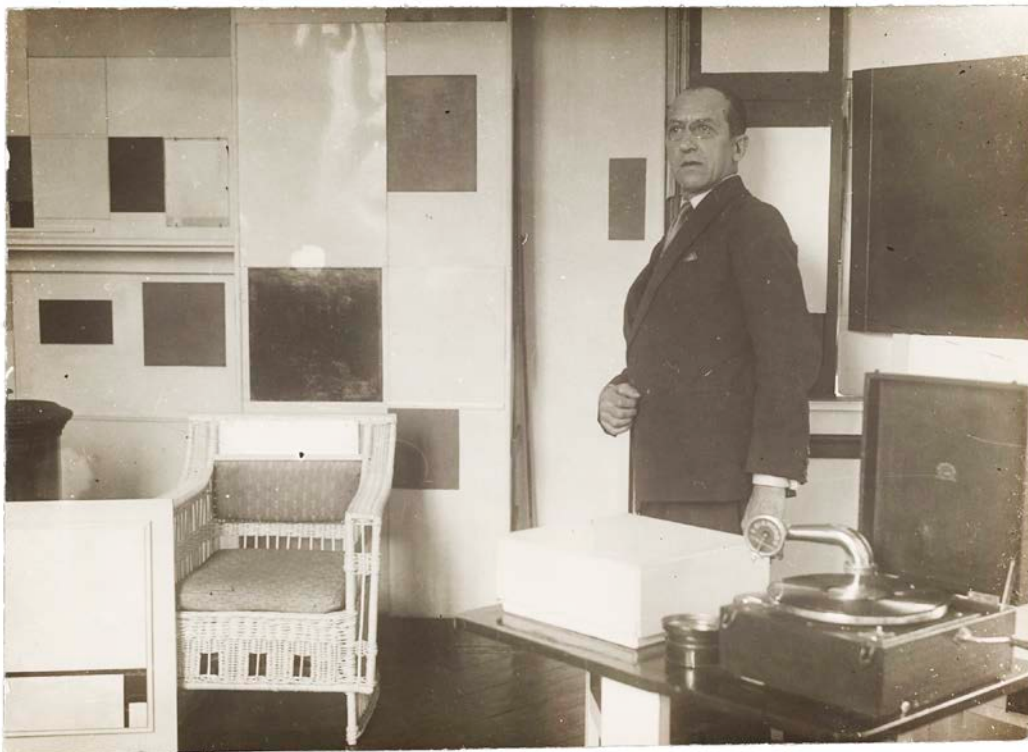
Net echt... of niet?

Sommige schilderijen zijn net echt. Je ziet meteen wat het voorstelt. Zo schilderde Piet Mondriaan eerst ook. Maar dat veranderde. De schilderijen die Mondriaan maakte, leken steeds minder op de wereld die je om je heen ziet. Hij vond het steeds minder belangrijk dat je kunt zien wat zijn schilderijen voorstellen. Maar hij wilde wel dat de vormen er goed opstonden. Op een gegeven moment maakte Mondriaan geen schilderijen meer die iets voorstellen. Wat het voorstelt is wat er op het schilderij staat: lijnen, kleuren en vlakken van verf. Dat heet abstract. Veel mensen moesten daar aan wennen, want zulke schilderijen hadden ze nog nooit gezien. Het was een soort schilderkunst van de toekomst. Nog steeds zien die schilderijen er modern uit.

Deze tekst komt uit Keepvogel en de Kijkvogel en is te vinden op de site van het Gemeentemuseum Den Haag: www.gemeentemuseum.nl/onderwijs. Het Gemeentemuseum biedt voor alle groepen van het basisonderwijs een leuke en leerzame Mondriaan-museumles.

- 1872 Op 7 maart wordt Pieter Cornelis Mondriaan in Amersfoort geboren.
- 1880 De familie Mondriaan verhuist naar Winterswijk (Gelderland).
- 1886-1888 Piet krijgt tekenlessen van zijn vader en schilderlessen van zijn oom Frits.
- 1889 Hij haalt zijn diploma om op de basisschool tekenles te geven.
- 1892-1894 Hij studeert aan de Rijksacademie van Amsterdam.
- 1908 Piet werkt in Zeeland (Domburg) onder andere met Jan Toorop.
Hij raakt geïnteresseerd in het *pointillisme**.
- 1912-1914 Piet werkt in Parijs. Hij verandert zijn naam in Mondrian en raakt geïnteresseerd in het *kubisme**.
- 1914-1919 Omdat hij door de Eerste Wereldoorlog niet naar Parijs terug kan, werkt Piet in Laren en Amsterdam. Hij heeft contact met Theo van Doesburg en schrijft regelmatig in het tijdschrift *De Stijl**.
- 1919-1938 Piet is weer terug in Parijs. Hij heeft contact met kunstenaars en architecten over de hele wereld.
- 1938-1940 Hij werkt in Londen tot zijn vertrek naar New York.
- 1940-1944 In New York vindt Piet een wereld die openstaat voor zijn denkbeelden.
- 1944 Op 1 februari sterft Mondriaan in New York.

* Zie de begrippenlijst

Piet Mondriaan in zijn atelier in Parijs (1929) fotograaf onbekend

| Begrippenlijst |

Hieronder staan de belangrijkste begrippen op een rij die we tegenkomen bij het werk van Piet Mondriaan.

Laat leerlingen uit de bovenbouw zelf de betekenis van een begrip opzoeken en in eigen woorden vertellen aan de klas.

Pointillisme

Point betekent punt. Pointillisme is een manier van schilderen door puntjes en streepjes te zetten. Als je van heel dichtbij kijkt zie je de puntjes en streepjes. Maar als je van heel ver weg kijkt, zie je deze niet meer. Het lijkt of de puntjes zich vermengen met elkaar. Het pointillisme is vooral rond 1900 gebruikt in schilderijen. Het is in Frankrijk ontstaan.

Kubisme

Kubisme komt van kubus. De kunstwerken van kubisten zijn een vereenvoudiging van de werkelijkheid. Ze doen net alsof de natuur bestaat uit rechthoeken, kegels en bollen. Kleur is niet zo belangrijk. Kubisten bekijken voorwerpen van allerlei verschillende kanten. Een tafel bekijken ze bijvoorbeeld vanuit de bovenkant, zijkant en onderkant. Het kubisme is rond 1905 ontstaan.

De Stijl

De kunstenaars van 'De Stijl' vonden dat je als kunstenaar alleen de drie 'primaire' kleuren – rood, blauw en geel – mocht gebruiken. Deze drie kleuren vulden ze aan met zwart, grijs en wit, de drie 'niet-kleuren'. Verder moesten alle lijnen en hoeken recht zijn.

De Stijlgroep werd opgericht in 1917. Na de chaos van de Eerste Wereldoorlog wilde iedereen rust en harmonie. De kunstenaars wilden die harmonie laten zien. Volgens hen heb je er strakke lijnen en heldere kleuren voor nodig.

De groep kunstenaars die samen De Stijl vormden, was nooit een heel vaste groep. Kunstenaars kwamen erbij en gingen weer weg. Het is zelfs zo dat twee heel belangrijke Stijlleden elkaar nooit in het echt hebben ontmoet: dat waren de architect Gerrit Rietveld en de schilder Piet Mondriaan.

Compositie

Als onderdelen van een schilderij zijn geordend op een vooraf bedachte manier, noem je dat een compositie. Het is een poging tot creëren van orde in de chaos.

Ritme

Herhaling van gelijksoortige vormen, kleuren, lijnen enzovoort. In de manier van herhalen zit een zekere afwisseling. Daarom is niet iedere herhaling ritmisch.

Figuratief, concreet

Figuratieve kunst is het soort kunstwerken waarin herkenbare (concrete) onderwerpen zijn afgebeeld.

Voorbeelden van figuratieve werken zijn landschappen, portretten of stillevens. Het beeld hoeft er echter niet precies op te lijken.

Non-figuratief, abstract

Non-figuratief of abstract betekent dat er geen voorwerpen uit de echte wereld te zien zijn. Iedereen ziet hierdoor wat anders in deze kunstwerken.

Boogie-Woogie

De Boogie-Woogie-muziek was rond 1920 heel populair bij de zwarte bevolking van Amerika. Boogie Woogie is een pianostijl waarbij de linkerhand voortdurend akkoorden of toonladders speelt, en de rechterhand snelle variaties op bluesthema's. Wat de letterlijke betekenis van het woord is, is niet bekend.

| Kijkwijzer |

In dit project bekijkt u met uw leerlingen een aantal werken van Mondriaan. Samen met leerlingen naar een kunstwerk kijken en er over praten is een leuke spannende activiteit. Maar hoe doe je dat?

Onderstaande vragen zijn een hulpmiddel om een gesprek te structureren en het kunstwerk aandachtig te bekijken. Deze methode heet *Visual Thinking Strategies* (VTS). Het gaat om open en zonder oordeel te kijken en te luisteren naar elkaar. Het gesprek verloopt volgens een vast patroon.

U bent gespreksleider. De interpretaties komen uit de leerlingen zelf.

Vertel de leerlingen de spelregels van VTS:

- Steek je hand op als je iets wilt vertellen.
- Nodig de leerlingen uit om actief mee te doen; ook al denken ze dat hun interpretatie misschien niet belangrijk is.
- Luister naar elkaar.

Als gespreksleider:

- Wijs tegelijkertijd bij het kunstwerk aan waarover de leerling vertelt. Vat het antwoord van de leerling samen.

Nodig de leerlingen uit om in stilte en voor zichzelf een minuut naar het kunstwerk te kijken. Structureer het gesprek aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat gebeurt er in dit werk / op deze afbeelding? *Deze vraag nodigt de leerlingen uit om betekenis te geven aan wat zij zien.*

NB: bij kleuters kan ook de vraag worden gesteld: Wat **zie** je in dit werk / op deze afbeelding?

2. Waaraan zie je dat? *Deze vraag nodigt de leerling uit te onderbouwen wat hij of zij ziet.*

3. Wat kunnen we nog meer ontdekken? *Deze vraag nodigt alle leerlingen uit om nauwkeurig te observeren en betekenis te geven aan wat je nog meer ziet.*

Herhaal vraag 2 en 3 totdat er geen nieuwe aspecten meer genoemd worden.

| Les 1 | De molen als het donker wordt

Lesinhoud

De leerlingen kleuren de avondschemering met oliepastel.

Lesdoelen

Expressie door kleurgebruik. De leerlingen kunnen de sfeer van de schemering en de daarbij behorende vormveranderingen met oliepastel weergeven.

Nodig

Per leerling een vel tekenpapier van 25 x 35 cm, een potlood en oliepastels.

Afbeeldingen op www.kunstgebouw.nl/mondriaan:

- 1: Mondriaan in zijn atelier
- 2: Zelfportret (1913)
3. Twee foto's van een molen, één bij daglicht en één 's avonds
- 4: Oostzijdse molen bij avond (1908) olieverf op linnen

Bijlage 1: Silhouet van een molen

--

Inleiding

Vertel de leerlingen over het leven en het werk van Piet Mondriaan. Gebruik hiervoor de verteltekst *Het leven van Piet* uit deze handleiding. Laat afbeelding 1 en 2 op het digibord zien.

Als het donker wordt, lijkt het of alles een beetje verandert. Vormen groeien aan elkaar. Het eerst zie je dat aan de horizon: waar je overdag nog verschillen zag, ontstaat nu één donkere strook. Details, zoals bladeren en muren zie je al snel niet meer. Tegen de nog lichte - soms wonderlijk gekleurde - avondlucht steken deze donkere vormen goed af. Bomen en huizen lijken nog zwarter te worden dan ze in de schemering al zijn.

Opdracht

Bekijk afbeelding 3 en 4 met de leerlingen. Leg nadruk op de verschillend gekleurde wolkenluchten. Wat is het verschil tussen dag en nacht? Wat gebeurt er met de vorm van de molen in de schemering?

Welke kleuren zijn er allemaal en welke vormen hebben de wolken?

Laat de leerlingen eerst het donkere silhouet van de molen tekenen en daarna de avondlucht. Haal de afbeeldingen van het digibord, als de leerlingen gaan tekenen. De kleuren van oliepastel kunnen gemengd worden.

Kleuters kunt u krijtjes in avondkleuren aanbieden (bijvoorbeeld donkerblauw, rood en paars), het hele papier laten kleuren en er een donker silhouet opplakken (bijlage 1).

Afsluiting

Hang de tekeningen op en bespreek ze met de leerlingen na. Is het overal schemer? Hoeveel verschillende luchten zijn er ontstaan? Lijken de tekeningen op elkaar en waarom? Waar is het bijna nacht? Waar is het nog vroeg in de avond? Wat voor weer is het op de tekeningen?

Bijlage 1: Silhouet van een molen kunt u gebruiken als alternatief, als kleurplaat of uitgeknipt als vorm voor een donker silhouet dat onderaan op een tekenpapier met alleen een gekleurde avondlucht geplakt kan worden.

| Les 2 | De molen in stippen

Lesinhoud

De leerlingen schilderen Mondriaans molen in verfstippen met primaire kleuren.

Lesdoel

De leerlingen kunnen met primaire kleuren en wit vanuit verftoetsen (kleine streepjes) en verfstippen schilderen.

Materiaal

Per leerling een potlood, een kwast, een vel tekenpapier van 25 x 35 cm en een doekje. Per tafel een potje water, plakkaatverf in de kleuren rood, geel, blauw en wit.

Afbeeldingen op www.kunstgebouw.nl/mondriaan:

5: Duinen I, II en III (1909) olieverf op linnen

6: Molen bij zonlicht (1908) olieverf op linnen

--

Inleiding

Wat is de wereld zonder kleur? Kleuren geven informatie (denk maar aan een stoplicht) en ze geven je een gevoel (roze is lief). Alleen 's nachts als het licht uit is, zijn er bijna geen kleuren te zien.

In de vorige les hebben we kennis gemaakt met Mondriaan en zijn avondlandschappen. De kleuren die hij gebruikte, waren natuurkleuren. Als Mondriaan het Franse pointillisme leert kennen en verandert zijn kleurgebruik.

Niet de natuur bepaalt de kleuren, maar de schilder zelf.

De in de natuur voorkomende vormen (boom) of gebouwen (molen) blijven Mondriaan boeien. Zijn kleurgebruik en manier van schilderen veranderen. In plaats van grote kleurvlakken schildert hij nu met toetsen, verfstippen.

Opdracht

Bekijk afbeelding 5 en 6 met de leerlingen. Bespreek de manier van schilderen. De leerlingen mogen zelf een in de natuur voorkomende vorm of gebouw verzinnen en deze schilderen met verfstippen. Als de leerlingen aan het werk gaan, kunnen de afbeeldingen op het dgibord blijven staan.

Laat de leerlingen niet te nat schilderen. Laat de kwast steeds afdrogen aan het doekje voordat er een nieuwe kleur gepakt wordt.

Kleuters kunt u in plaats van drie kleuren alleen rode en gele plakkaatverf aanbieden, zonder water.

Rood en geel mengen zich vanzelf en hier en daar worden dan stukken oranje van kleur.

Afsluiting

Hang de werkstukken van de leerlingen op. Lijkt het werk van de leerlingen op dat van Mondriaan? In welk schilderij komen de verschillende verftoetsen het beste uit?

| Les 3 | Wat stelt dit nou weer voor?

Lesinhoud

De leerlingen bewerken met potlood en kleurpotlood een kopie van een abstract schilderij van Mondriaan.

Lesdoel

De leerlingen kunnen herkenbare vormen ontdekken in geabstraheerd werk.

Materiaal

Per leerling kleurpotloden, een potlood en een kopie van bijlage 2: Kerk in Domburg. *Let op: zorg dat u de teksten niet mee kopieert, want dan weten de leerlingen wat de bovenkant is. U kunt de bijlage zonder tekst vinden op de site.*

Afbeeldingen op www.kunstgebouw.nl/mondriaan:

7: De blauwe boom (1908), De grijze boom (1911) en De appelboom (1912)

8: Compositie bomen II (1912) olieverf op linnen.

Bijlage 2: Kerk in Domburg

Bijlage 3: Kerk in Domburg

--

Inleiding

Bekijk afbeelding 7 en 8 van Mondriaans bomen met de leerlingen. Mondriaan schildert steeds abstracter. Alleen door de drie bomen bij elkaar te bekijken, is de meest abstracte versie nog te herkennen. Mondriaan probeert in deze serie schilderijen steeds hetzelfde onderwerp te vereenvoudigen en slechts die lijnen over te houden die de essentie van het begrip 'boom' aangeven. Zouden de leerlingen een boom herkennen als ze alleen het laatste schilderij zien?

Opdracht

Geef alle leerlingen een kopie van bijlage 2. Vertel wel dat het werk van Mondriaan is, maar noem de titel niet. Vertel ook niet wat de onder- of bovenkant is. Laat de leerlingen proberen in deze abstracte voorstelling een tekening te maken, waarvan zij denken dat het de originele voorstelling is, bijvoorbeeld door vlakken in te vullen met kleurpotlood of door lijnen te verbinden met potlood.

Laat de leerlingen niet met elkaar overleggen of hardop roepen wat het voorstelt.

Afsluiting

Hang het werk op en vergelijk de tekeningen. Waarom zijn bepaalde voorstellingen gekozen? Waarom verschillende onder- en bovenkanten? Laat nu de realistische versie van Mondriaan (bijlage 3) zien. Wie benadert deze het meest?

| Les 4 | Rood, geel en blauw

Lesinhoud

De leerlingen maken een compositie van rechthoeken en vierkanten in rood, geel en blauw (de drie primaire kleuren).

Lesdoel

De leerlingen kunnen met rechthoeken en vierkanten – uitsluitend horizontaal of verticaal – een ritmische compositie maken.

Materiaal

Per leerling een vel wit tekenpapier van 25 x 35 cm en een schaar. Per tafel gekleurd papier (rood, geel, blauw en zwart) en lijm.

Afbeeldingen op www.kunstgebouw.nl/mondriaan:

9: Compositie met rood, geel en blauw (1921) olieverf op doek

10: Broadway Boogie Woogie (1943) olieverf op doek

Bijlage 4: Mondriaans atelier in Parijs

--

Inleiding

Mondriaan verhuist naar Parijs. Daar leert hij het kubisme kennen. Mondriaan maakt zijn schilderijen nog eenvoudiger. Bij bomen bijvoorbeeld schildert hij alleen de stam en takken. Uiteindelijk werkt hij alleen nog maar lijnen, kleuren en vlakken van verf. Na Parijs woont hij in even in Londen en verhuist dan naar New York. De rechte straten van de stad inspireren hem. Ook houdt hij van de jazzmuziek die hij daar leert kennen: Boogie Woogie. Zijn laatste schilderij dat hij helemaal af kreeg heet Broadway Boogie Woogie. Het ritme van de stad en de muziek heeft hij vertaald in een compositie van lijnen die zijn opgebouwd uit felgekleurde vlakjes.

Opdracht

De leerlingen gaan zelf een compositie maken van vierkanten en rechthoeken. Deze vormen ordenen ze horizontaal en verticaal. Om het geheel zo levendig mogelijk te maken is het van belang dat de leerlingen veel afwisseling toepassen in grote en kleine vormen, ritme, herhaling en het kleurgebruik en kleurcontrast. Voor ze aan de slag gaan bekijken ze met elkaar afbeelding 9 en 10.

Geef elke leerling een vel tekenpapier. Elke tafel krijgt een stapeltje gekleurd papier. Hieruit knippen de leerlingen vierkanten en rechthoeken in verschillende grootten en kleuren. Hiervan stellen ze op hun tekenpapier een compositie samen in horizontale en verticale lijnen.

Laat het wit van de ondergrond meespelen in het geheel van de compositie. Zorg ervoor dat de leerlingen niet meteen alle vormen vastplakken op de ondergrond, maar dat zij eerst zoeken (schuiven met losse vormen) naar een vrolijke compositie. Als ze ongeveer weten hoe deze eruit moet gaan zien, mogen ze beginnen met het vastplakken van de vormen.

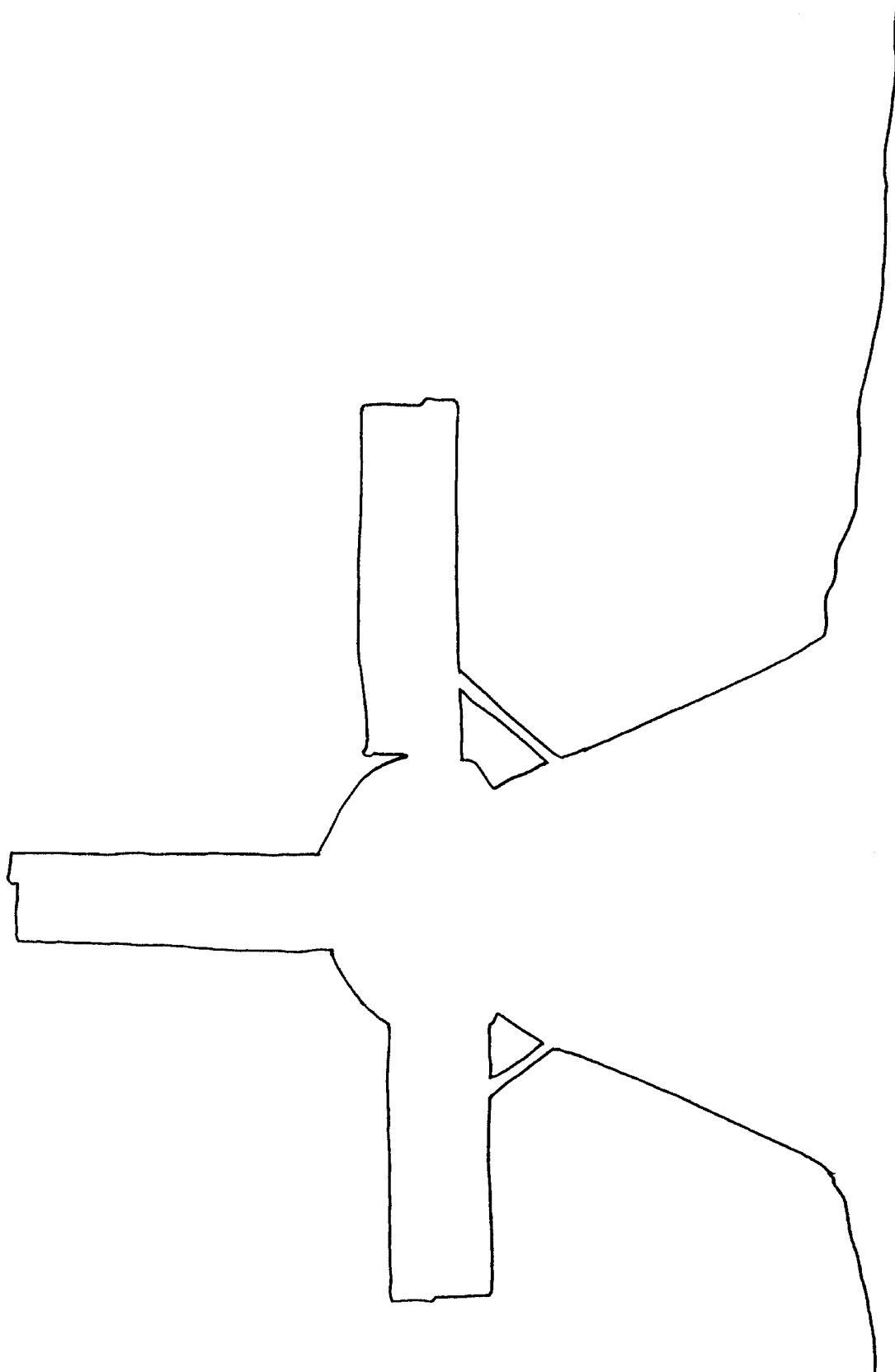
Afsluiting

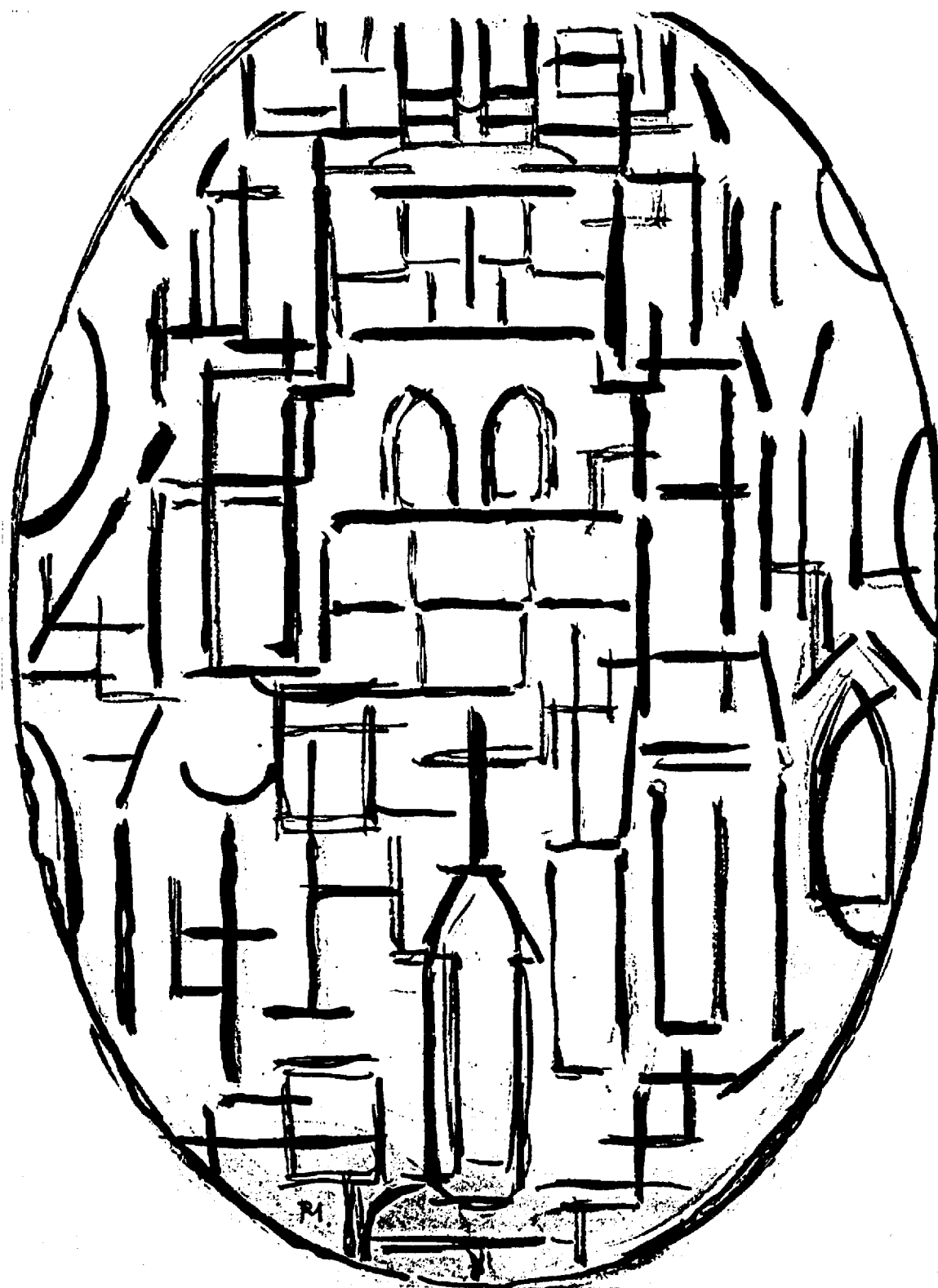
Als de werkstukken klaar zijn, worden deze één voor één tijdens de nabespreking tegen elkaar aan opgehangen. Zodat er opnieuw één grote compositie ontstaat. Zijn er werkstukken die op elkaar lijken? Is er goed met grote en kleine vormen gewerkt?

Tot slot

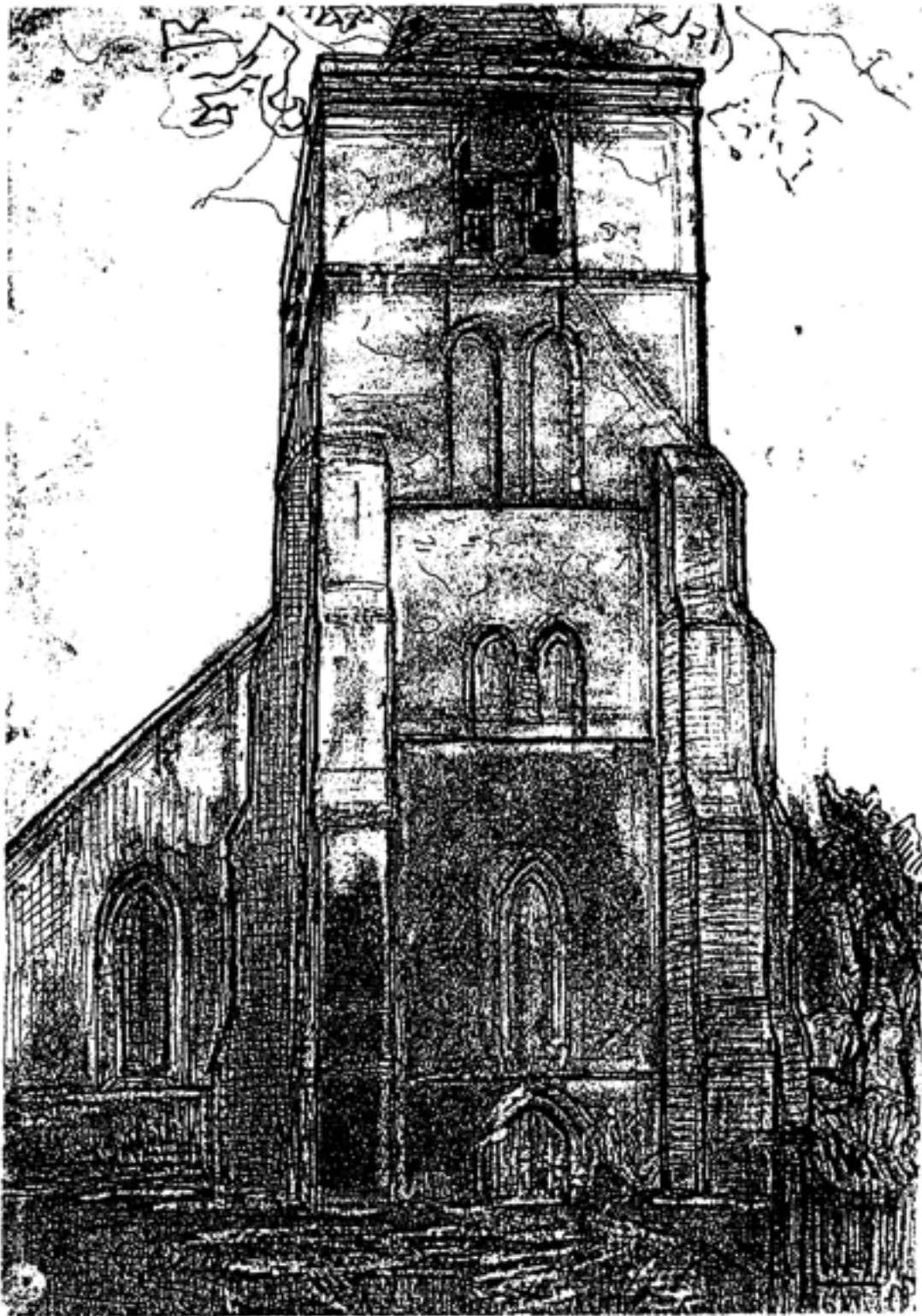
Tijdens het Mondriaanproject kan een deel van de muur in de gang of in een klas leeggemaakt worden om een 'Mondriaanwand' te maken. En net als in Mondriaans werkruimte kunt u er steeds een nieuw stuk gekleurd papier opprikken. Rood, geel, blauw of wit. Geen groen want dat gebruikte Mondriaan niet. Zo ontstaat iedere dag een weloverwogen nieuwe compositie. Bijlage 4 is een tekening van Mondriaans atelier in Parijs. Op de muur zitten kleurvlakken en er staat een ezel met een leeg doek. Iedere leerling kan deze inkleuren en bewaren als herinnering aan het project.

| Bijlage 1 | Silhouet van een molen

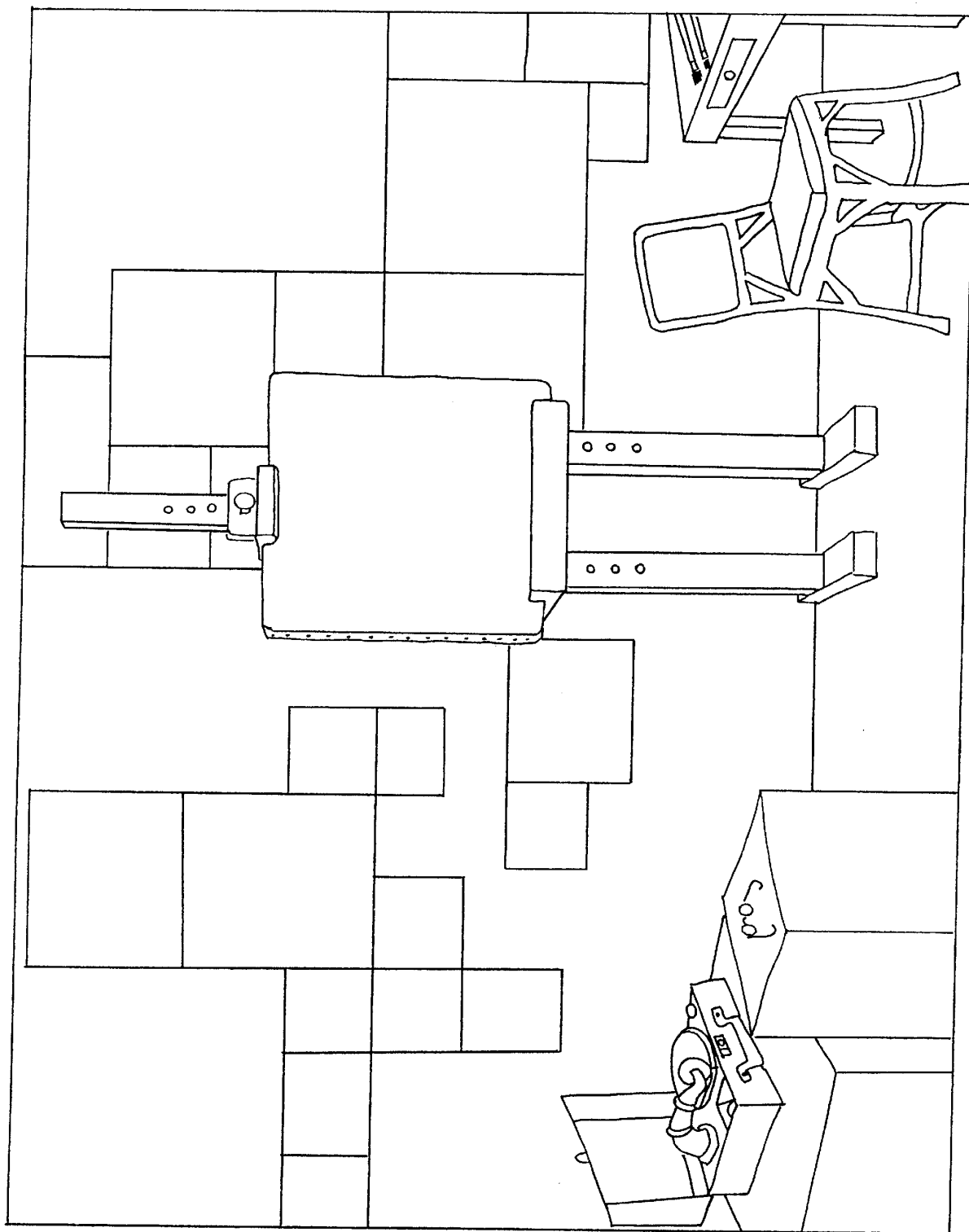

| Bijlage 3 | Kerk in Domburg

| Bijlage 4 | Mondriaans atelier in Parijs

| Meer lesmateriaal over De Stijl |

Entoen.nu

<http://www.entoen.nu/stijl/po>

[http://www.entoen.nu/stijl/beeld-en-geluid/canonclip-de-stijl-\(groep-7-en-8\)](http://www.entoen.nu/stijl/beeld-en-geluid/canonclip-de-stijl-(groep-7-en-8))

Gemeentemuseum Den Haag

Keepvogel en de Kijkvogel

<http://www.gemeentemuseum.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lees-en-vertelteksten>

Het Gemeentemuseum biedt voor alle groepen van het basisonderwijs een leuke en leerzame Mondriaan-museumles. www.gemeentemuseum.nl/onderwijs

Schooltv

<http://www.schooltv.nl/video/mondriaan-waarom-hangt-mondriaan-in-een-museum>

<http://www.schooltv.nl/video/het-klokhuis-maakt-geschiedenis-de-stijl>

| Colofon |

Kunstgebouw
Broekmolenweg 20
2289 BE Rijswijk
(015) 215 45 15
www.kunstgebouw.nl
kunstgebouw@kunstgebouw.nl

© Kunstgebouw oktober 2016

Dit lesmateriaal is ontwikkeld door Kunstgebouw, expert in Zuid-Holland voor kunst en cultuur.